

Referat af 3. ordinære generalforsamling (2017) i Partnerskab for Termisk Forgasning

Dato: Den 27. april 2017

Sted: DTU Risø Campus's lokaler i Roskilde

Dagsorden
og referat: 1. Valg af dirigent

Søren Hylleberg (SHS) fra HMN Naturgas blev valgt til dirigent. SHS konstaterede, at indkaldelse var udsendt korrekt i henhold til vedtægterne. Se vedlagte dagsorden.

Der var 11 fremmødte, hvor af 9 var stemmeberettigede.

2. Formandens beretning og året der gik

Formanden Morten Tony Hansen (MTH) bød velkommen til den tredje ordinære generalforsamling i Partnerskab for Termisk Forgasning (PTF).

MTH kunne berette, at i 2016 er PTF kommet rigtig i dybden med delopgaverne i EUDP-projektet. I WP1 har DGC og bestyrelsesmedlemmer givet teknologisk status for termisk forgasning. I WP2 har Ea Energianalyse analyseret mulighederne for integration af forgasning i energisystemet frem mod 2050. I WP4 om rammebetingelserne i Danmark og nærliggende lande har Ea netop præsenteret de foreløbige resultater i dag ved workshoppen. WP3 om strategiske overvejelser for FUD indenfor termisk forgasning er blevet konciperet i 2016 og står nu overfor at skulle udbydes/igangsættes efter tilbagemeldingerne fra workshoppen afholdt inden generalforsamlingen.

På den udadvendte front har PTF indledt tilnærmelser til Brancheforeningen for Biogas, idet PTF ser, at der er en række fællesnævnerne, det vil være godt at samarbejde om. Konkret har PTF arbejdet for at holde et arrangement sammen med biogasbranchen, men det har viste sig svært at engagere Brancheforeningen for Biogas og planerne måtte droppes.

Til gengæld er PTF blevet medlem af EBA (European Biogas Association) og MTH har deltaget med et foredrag på en workshop ved deres generalforsamling (i 2017).

Arbejdet med arbejdspakkerne har også haft en udadvendt side, idet der har været holdt en workshop og arbejds møder om WP2. Resultaterne af WP2 og igangsætningen af WP4 har også involveret en workshop d. 25. januar 2017.

Verden omkring os

MTH nævnte følgende forgasningsprojekter og strømninger fra udlandet:

- I Tyskland og omegn oplever små KV-anlæg et sandt boom, der er installeret 6-700 små forgassere de senere år.
- I Sverige er der med SFC (Svenskt FörgasningsCentrum) meget fokus på udvikling af forgasningsteknologier særligt til at løse udfordringer på transportområdet. Tre centre har årligt 58 mio kr. til rådighed, hvoraf staten via Energimyndigheten bevilger 78 mio SEK over fire år indtil 2021. De fokuserer på hver deres teknologi: Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) står for Direct Gasification of Biomass, Chalmers står for Indirect Gasification of Biomass, og Luleå Tekniske Universitet (LTU) står for Entrained Flow Gasification.
- Japan har voldsomt brug for biomasseteknologier, og det finske firma Volter har installeret 12 anlæg i 2016 og venter 100 nye opstarter i 2017.

MTH kunne tilføje, at hans kolleger i IEA Bioenergy Task 33 om termisk forgasning af biomasse og affald er optimistiske mht. fremtiden for forgasning.

Danmark netop nu

I Danmark er aktiviteterne fokuseret på drift i Harboøre, driftsoptimering i Skive og idriftsættelse i Hillerød. Der er desuden fokus på nye udviklings- og demonstrationsprojekter i virksomheder og på universiteter og institutter.

På den praktiske side

Partnerskabet har nu eksisteret i 2½ år, siden den stiftende generalforsamling den 20. november 2014.

Den siddende bestyrelse efter sidste års generalforsamling for PTF så således ud i 2016:

- Morten Tony Hansen (MTH), Ea Energianalyse (formand)
- Søren Hylleberg (SHS), HMN Naturgas (næstformand)
- Henrik Houmann Jakobsen (HHJ), Biosynergi Proces
- Jesper Ahrenfeldt (JEA), DTU Kemiteknik
- Per G. Kristensen (PGK), DGC
- Henrik Hassing (HHA), FORCE Technology

Suppleanter i 2016 var

- Lasse Røngaard Clausen (LRC), DTU Mekanik
- Jens Dall Bentzen (JDB), DALL Energy
- Peder Stoholm (PST), DFHB

Desuden deltager Niels Bjarne Rasmussen (NBR) fra DGC fast i møderne og fungerer som faglig sekretær for PTF. Energistyrelsen ved Jan Bünger (JBU) og Energinet ved Steen Vestervang (STV) har observatørstatus i bestyrelsen i 2016. Eftersom STV har skiftet arbejde per 31/12-16 er Rune Duban Grandal (RDG) nu med i PTF som observatør for Energinet.

PTF har i 2016 afholdt 2 bestyrelsesmøder, hvor der ud over få driftsmæssige beslutninger især har været fokuseret på partnerskabets faglige aktiviteter. De driftsmæssige opgaver har omfattet oprettelse af egen bankkonto og opdatering af hjemmesiden. Der er desuden gjort en indsats for at hverve medlemmer til PTF, men foreningen har fortsat under 20 medlemsvirksomheder.

Bestyrelsesmøderne har været suppleret af en række workshops om arbejds-pakkerne, særligt WP2, der har affødt en del drøftelser.

Fremtiden for PTF

Partnerskabet skal afslutte WP4 om rammebetingelserne, og strategiarbejdet i WP3 skal igangsættes. Der skal desuden fokuseres på hvordan WP5 gennemføres - her skal der arbejdes med konkrete projekter, der kan igangsættes som følge af strategien i WP3. Partnerskabets EUDP-projekt har fået udsat slutdatoen et ½ år til udgangen af 2017.

Sideløbende vil PTF-sekretariatet arbejde med en fornyet indsats for at hverve medlemmer samt finde sponsorer for partnerskabet og forny hjemmesiden. MTH kan se, at der fortsat er interesse for at deltage i partnerskabet, men alligevel skal der lyde en opfordring til alle om at hjælpe med at hverve nye medlemmer til PTF.

På det udadvendte plan vil det være naturligt med et seminar, hvor partnerskabets strategiske overvejelser om udvikling af termisk forgassing præsenteres.

Formandens beretning blev godkendt.

3. Status for arbejdsplaner

Bilag 1, Over-
heads

NBR gennemgik arbejdsplanerne og tidsplanen for afvikling af WP'erne (arbejdsplanerne), som er indeholdt i det EUDP-projekt, der støtter etableringen af Partnerskabet for Termisk Forgassing.

WP 1 Status på forgassing

Rapporterne om forgassingsteknologier ligger på PTF's hjemmeside, se <http://www.forgassing.dk/litteratur>

WP 2 Integration af forgasningsgas i det danske energisystem

Ea Energianalyse har været udførende i 2016-17 på WP 2 og 4. PTF afholdt inden denne generalforsamling en workshop med ca. 30 deltagere, der bl.a. indeholdt gennemgang og resultater for de to arbejdsplaner. WP2 omhandler, hvordan termisk forgassing passer ind i det samlede energisystem, og om forgassing kan levere ydelser i fremtiden. Der er her udført samfundsøkonomiske beregninger. Rapporten ligger på PTF's hjemmeside se <http://www.forgassing.dk/litteratur>

WP 3 Strategi for termisk forgasning

Skabelonmodel er færdig og blev gennemgået på workshoppen inden denne generalforsamling. Strategien skal fokusere på behovet for forskning, udvikling og demonstration af teknologien samt beskrive de rammevilkår, der gør det muligt at udvikle forgasningsstrategien. WP3 er pt. forsinket, men forventes færdig efter sommerferien 2017.

WP 4 Rammebetingelser

Er omskrevet i forhold til EUDP projektet så det omhandler: Hvordan påvirker rammevilkårene mulighed for termisk forgasning. Foreløbige resultater af denne arbejdsopgave er blevet gennemgået af Ea Energianalyse på den netop afholdte workshop.

WP 5 Implementering af strategi

Udarbejdelse af fælles projektforslag er en igangværende proces, som ikke nødvendigvis er afhængig af arbejdet i de andre WP'er. Der er ingen milestones knyttet til denne arbejdsopgave.

WP 6 Organisering af Partnerskabet

Arbejdsopgave 6 er de "arme og ben" som PTF kan bruge for at organisere sig. DGC varetager opgaven med aktiviteter som fx sekretærhjælp, opdatering af hjemmeside, faglige arrangementer osv. samt forberedelse og gennemførelse af arbejdsopgaver.

4. Orientering fra eventuelle strategifølgegrupper

Intet

5. Forelæggelse til godkendelse af regnskab for 2016

Bilag 2, regnskab

NBR: Regnskab er forelagt revisor Jens Christiansen fra Teknologisk Institut, som har godkendt det. Bestyrelsen mangler dog at underskrive regnskab som foreskrevet i forretningsordenen. Regnskabet blev godkendt af generalforsamlingen.

6. Forelæggelse til godkendelse af budget for 2018 inklusiv kontingentfastsættelse

Bilag 3, budget

Budget for 2018 blev forelagt af NBR og godkendt med uændret kontingent for 2018 i forhold til 2017.

Udvikling i antal medlemmer i PTF gør, at budgettet for 2018 er halveret i forhold til 2017. Både i 2016 og 2017 var der udpræget optimisme omkring medlemsudviklingen, hvilket desværre ikke har holdt stik.

7. Indkomne forslag

Ingen forslag

8. Valg af formand

MTH har valgt at stoppe som formand for PTF og indstiller bestyrelsesmedlem JEA som ny formand. Der var ikke modkandidater, og JEA blev valgt med applaus.

9. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter

To medlemmer af bestyrelsen (PGK og SHS) er på valg, og ønsker ikke at genopstille. Efter bestyrelsens forslag blev deres pladser overtaget af MTH (den afgangende formand) og JDB (suppleant). De er begge på valg i 2019. To andre medlemmer (HHJ og HHA) har valgt at trække sig fra bestyrelsesarbejdet, før deres valgperiode er overstået. Deres to pladser plus den ekstra ledige plads fra JEA (ny formand) blev overtaget af Jens Kromann Nielsen (JKN) fra TI, Dan F. Christensen (DFC) fra Green Gas Combustion Technology og NBR. Deres kandidatur er på valg i 2018.

Suppleanter til bestyrelsen er pt. LRC og PST, som begge blev genvalgt.

Alle de valgte blev mødt med applaus.

10. Valg af revisor

Bestyrelsen indstiller SHS til opgaven som revisor for PTF. SHS blev valgt med applaus.

11. Eventuelt

NBR: Gennemgik ændringer og nye tilføjelser på hjemmesiden, som bl.a. indeholder en nyttige link til publikationer og EBA. Link til aktiviteter på workshop og konferencer i Danmark og Europa manglende dog en opdatering.

Bilag 4, definition på forgasningsgas

Michael Larsen: Der er i forbindelse med godkendelse af støtte til produktion af el efter § 43a i VE-loven udarbejdet en definition på forgasningsgas produceret på biomasse. Se vedhæftede udkast fra ENS, marts 2016.

MTH har været i kontakt med Jeppe Bjerg (JB) fra Energinet, der arbejder med aftale om handel med certifikater fra grønne gasser over grænserne i Europa. JB er præsident for en ny organisation, der er etableret til formålet, ERGaR (European Renewable Gas Registry), i regi af de europæiske TSO'er.

Peder Stoholm kommenterede den dårlige omtale om forgasningsgas i artikel i Ingeniøren omkring lanceringen af rapport fra arbejdsplan WP2. Undrede sig over, hvorfor Ingeniøren er blevet så populistisk, og så gerne i den sammenhæng, at PTF kommenterede indhold fra sådanne artikler.

MTH: NBR er citeret i artiklen, og PST har været inde på Ingeniørens chat for at kommentere indlæg og artikel. Der er nok ikke mere, vi kan gøre, når Ingeniøren ikke vil korrigere overskriften.

Formanden takkede for dirigentens indsats samt for en god generalforsamling.

Hørsholm den 1. maj 2017
Dansk Gasteknisk Center

Michael Larsen og Morten Tony Hansen

Bilagliste

1. Overheads
2. Regnskab 2016
3. Budget 2018
4. Definition på forgasningsgas

Dirigent: